

Amalan Hafazan Al-Quran di Darul Quran JAKIM

Practice of Al-Quran Memorization at Darul Quran JAKIM

Abd Rahman Abd Ghani, Abdul Munir Ismail & Wahibah Twahir

Universiti Pendidikan Sultan Idris

email: abdrahmanghani@fsk.upsi.edu.my

Abstrak

Menghafaz al-Quran bukannya suatu perkara yang mudah kerana berbagai-bagai persediaan perlu dilakukan oleh sesiapa sahaja yang berminat untuk menceburi bidang tersebut. Artikel ini membincangkan mengenai beberapa amalan yang biasa digunakan oleh pelajar-pelajar di Darul Quran JAKIM ketika ingin menghafaz al-Quran, juga semasa proses mengulangkaji al-Quran dilakukan. Kajian ini dilakukan di Darul Quran kerana institusi ini sememangnya telah dikenali ramai dan telah melahirkan ramai tokoh-tokoh huffaz al-Quran di Malaysia. Justeru amalan yang biasa mereka amalkan boleh dijadikan rujukan dan panduan kepada sesiapa sahaja yang ingin menghafaz al-Quran. Kajian ini menggunakan metode kuantitatif di mana sejumlah beberapa borang soal selidik yang mengandungi soalan yang berkaitan dengan amalan hafazan al-Quran telah diedarkan kepada beberapa orang responden yang dipilih secara rawak. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kebanyakan pelajar Darul Quran menggunakan kaedah hafazan yang hampir sama dan majoritinya menggunakan kaedah talaqi dan musyafahah.

Kata kunci Amalan, hafazan Quran, Darul Quran Jakim

Abstract

Memorizing the Quran is not a simple matter for the various preparations have been done by anyone wishing to enter the field. This article discusses some of the practices used by students at the Darul Quran Jakim when you want to memorize the Quran, as well as during the process of revising the Quran do. The study was conducted at Darul Quran because this institution has certainly been known and has produced many luminaries huffaz Quran in Malaysia. As common practice their practice can be used as reference and guide to anyone who wants to memorize the Quran. This study used quantitative method in which a number of questionnaires containing questions related to the practice of memorizing the Quran were distributed to some respondents were randomly selected. The findings indicate that most students Darul Quran memorization methods are very similar and mostly using Talaqi and Musyafahah.

Keywords Practice, memorizing the Quran, Darul Quran Jakim

Pengenalan

Menghafaz al-Quran merupakan suatu tuntutan fardhu kifayah kepada umat Islam. Ia adalah kesinambungan daripada usaha-usaha yang telah dilakukan oleh para ulama terdahulu, malah semenjak dari zaman Rasulullah s.a.w. sendiri. Senario di Malaysia khususnya memperlihatkan bahawa usaha ini semakin mendapat perhatian daripada masyarakat Islam. Ramai Ibu bapa telah menghantar anak mereka mempelajari bidang tahfiz ini sebaik sahaja tamat di peringkat sekolah rendah, malah terdapat juga segelintir mereka yang telah memulakan usaha ini sewaktu anak mereka masih bersekolah rendah lagi.

Latarbelakang Kajian

Al-Quran merupakan wahyu yang diturunkan kepada Nabi Muhammad s.a.w. sebagai satu mukjizat dan tanda kenabian baginda. Kitab al-Quran diturunkan bukan sekadar dituntut untuk dibaca, dikaji, difahami dan diamalkan, malah ia turut dituntut untuk dihafal oleh umat Islam tidak kira sama ada menghafal keseluruhan atau sebahagian ayat-ayat tersebut. Sejak dari zaman Rasulullah s.a.w sehingga hari kiamat, al-Quran pasti akan terus terpelihara kerana itu adalah jaminan Allah s.w.t. Salah satu proses pemeliharaan al-Quran adalah melalui penghafalan ayat-ayat al-Quran. Walau bagaimanapun, ia bukanlah suatu perkara yang mudah untuk dilaksanakan kerana ia memerlukan kepada kecekalan, semangat yang jitu, ketekunan serta pengorbanan yang cukup tinggi kerana golongan penghafaz al-Quran ini pasti akan berhadapan dengan berbagai-bagai ujian dalam usaha memelihara hafazan mereka.

Kajian Literatur

Kajian yang dilakukan oleh Sedek bin Ariffin (2012), *Kaedah Menghafal Al-Qur'an Di Institusi Tahfiz Al-Qur'an Di Malaysia : Kajian Perbandingan Di Antara Kaedah Darul Quran, JAKIM dengan Kaedah Al-Huffaz* adalah sebuah kajian yang bertujuan untuk melihat perbezaan kemampuan untuk mengingat hafalan al-Quran antara dua buah institusi tahfiz al-Quran yang mengamalkan kaedah yang berbeza iaitu kaedah Darul Quran dan kaedah *al-huffaz*, di samping untuk melihat kaedah yang paling berkesan untuk diamalkan dalam proses penghafalan al-Quran. Bagi menganalisa perbandingan dua kaedah hafazan tersebut beliau telah menjalankan soal selidik dan ujian hafazan al-Quran. Data- data yang diperolehi diproses dengan menggunakan perisian Stasistical Package For Sosial Science (SPSS) versi 17.0, serta dianalisa menggunakan statistik deskriptif dan inferensi. Ujian –t digunakan untuk melihat perbezaan antara kaedah Darul Quran dan kaedah *al-huffaz* dan mendapati terdapat perbezaan kemampuan kaedah hafalan al-Quran yang digunakan untuk hafalan tersebut yang membuktikan bahawa kaedah *al-huffaz* merupakan kaedah yang lebih berkesan untuk diamalkan.

Sebuah kajian yang telah dilakukan oleh Norlita bt. Mohd Alias (2003), *Kaedah Hafazan al-Quran : Suatu Kajian Di Maahad Tahfiz Al-Quran Wal Qiraat Addin, Tualang Sekah Daerah Malim Nawar Perak Darul Ridzuan*. Johor Baru: Universiti Teknologi Malaysia. Kajian ini bertujuan untuk melihat kaedah yang digunakan oleh pelajar- pelajar Maahad Tahfiz yang berkenaan untuk menghafaz dan mengulangkaji al-Quran. Kajian ini menggunakan metode soal selidik yang diedarkan kepada beberapa orang responden yang dipilih secara rawak dan ia dianalisis dengan menggunakan perisian Stasistical Package For Sosial Science (SPSS). Dapatan kajian yang diperolehi menunjukkan bahawa terdapat pelbagai kaedah hafazan dan pengulangan hafazan yang digunakan oleh pelajar Maahad Tahfiz berkenaan mengikut kesesuaian dan keserasian mereka.

Seterusnya sebuah penyelidikan hasil kajian Abdul Hafiz Abdullah (2005), *Sistem Pembelajaran Dan Kaedah Hafazan Al-Quran yang Efektif : Satu Kajian di Kuala Lumpur dan Terengganu*. Penyelidikan yang dijalankan ini ialah satu kajian untuk melihat serta mengkaji Sistem Pembelajaran Dan Kaedah Hafazan Al-Quran yang Efektif : Satu Kajian di Kuala Lumpur dan Terengganu. Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk melihat apakah kaedah yang paling sesuai dan berkesan di dalam pembelajaran dan penghafazan al-Quran. Kajian ini telah dijalankan di dua buah institusi tahfiz yang ada di Malaysia iaitu di Institusi Al-Quran Kuala Lumpur dan Madrasatul Quran Kubang Bujuk, Terengganu. Seramai 368 orang responden yang terdiri daripada pelajar di kedua-dua institusi tahfiz yang terlibat dalam kajian ini. Instrumen yang digunakan dalam kajian ini adalah melalui borang soal selidik yang telah diedarkan, temu bual yang dijalankan untuk mendapatkan maklumat serta kajian perpustakaan. Keseluruhan data yang diperolehi telah dianalisis dengan menggunakan perisian Stasistical Package For Sosial Science (SPSS) versi 12.0. Secara keseluruhannya kajian yang dijalankan ini adalah mencapai

objektif yang telah ditetapkan oleh penyelidik iaitu untuk mengkaji apakah sistem pembelajaran dan kaedah hafazan al-Quran yang paling berkesan di dalam mendalami ilmu al-Quran.

Kajian yang dilakukan oleh Zuldiah (2012) yang bertajuk Kajian Kaedah atau Metode Hafazan Antara Dua Institusi Tahfiz Al-Quran Di Malaysia. Kajian ini tertumpu pada pelajar-pelajar yang belajar di pusat tahfiz al-Quran, di Institusi al-Quran Terengganu (IQT) dan Maahad Tahfiz al-Quran Kubang Bujuk, Serada, Terengganu. Di samping itu kajian ini juga melibatkan guru-guru dan mereka yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam proses pembelajaran penghafazan al-Quran. Beberapa set soal selidik telah digubal khas untuk mengumpul data tentang kaedah hafazan yang digunakan di samping temu ramah dan pemerhatian / tinjauan di pusat-pusat tahfiz berkaitan dengan cara pembelajaran dan pengajaran di samping aktiviti-aktiviti harian yang dilalui di Madrasah/ Maahad/ Institusi/ Tahfiz dalam membantu pelajar menghafaz keseluruhan al-Quran.

Berdasarkan penyelidikan yang dilaksanakan oleh Abdul Hafiz Bin Haji Abdullah et. al. (2003), *Keberkesanan Kaedah Hafazan Di Pusat Tahfiz* yang memberikan fokus utama kepada kaedah hafazan al-Quran dan keberkesannya yang menyentuh beberapa aspek perbandingan di antara pendidikan tahfiz moden dan tradisional di Malaysia seperti dari kacamata pendidikan, infrastruktur, lokasi, perhubungan, pentadbiran, syarat kemasukan, peperiksaan dan persijilan, serta pengiktirafan para lulusan tahfiz dari institusi awam mahupun swasta. Penyelidikan ini juga cuba meneliti kaedah-kaedah hafazan baru (dars jadid) serta kaedah mengekalkan hafazan (sabiq) dan kaedah mengulang bacaan iaitu (taqrir/muraja'ah). Data-data yang dikumpul dianalisis secara terperinci. Hasil penelitian tersebut adalah bertujuan untuk melahirkan satu modul pengajaran dan pembelajaran kaedah hafazan yang sistematik dan berkesan dan seterusnya melahirkan institusi tahfiz al-Quran yang tersusun dan moden.

Secara kesimpulannya, melihat kepada kajian yang dilakukan oleh Sedek bin Ariffin (2012), adalah menjadi satu keperluan bagi penulis untuk mengenal pasti masalah mahupun kerumitan yang dihadapi oleh pelajar Darul Quran bagi menghasilkan kualiti hafalan yang lebih baik dan berkesan.

Azmil Hashim, Ab. Halim Tamuri, Misnan Jemali, Persepsi guru tahfiz terhadap amalan kaedah pengajaran tahfiz al-Quran di Malaysia. Kajian ini bertujuan untuk meninjau persepsi kaedah amalan pengajaran tahfiz di Darul Quran JAKIM dan Maahad Tahfiz al-Quran negeri (MTQN) di Malaysia. Kajian ini melibatkan 103 guru institusi dan maahad yang mengikuti Diploma Tahfiz Darul Quran JAKIM. Instrumen soal selidik telah dibina sendiri oleh penyelidik dan disahkan kandungannya oleh panel rujukan pakar. Kajian ini juga menggunakan kaedah pemerhatian melalui lima sampel pemerhatian kelas guru dan temubual yang diambil secara rawak. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kaedah, pengajaran tahfiz, iaitu elemen tasmi', takrir dan talaqqi dan musyafahah berada pada tahap tinggi. Elemen membaca bacaan contoh dan kaedah penulisan berada pada tahap sederhana tinggi dan elemen kefahaman berada pada tahap sederhana rendah. Dapatan kajian kualitatif terhadap pemerhatian dan temubual juga menyokong dapatan kajian kuantitatif ini. Implikasinya, kaedah talaqqi dan musyafahah, tasmi', takrar, merupakan kaedah paling utama yang seharusnya diberi perhatian dan kaedah kefahaman dan penulisan juga tidak boleh diabaikan.

Penyataan Masalah

Pertumbuhan institusi atau pusat tahfiz al-Quran yang semakin bertambah dari semasa ke semasa telah membuktikan bahawa masyarakat Islam di Malaysia pada hari ini begitu mementingkan pendidikan tahfiz ini. Gagasan kerajaan “ satu keluarga satu hafiz al-Quran “ disambut baik oleh masyarakat. Di Malaysia, institusi tahfiz ini bukan hanya dibangunkan oleh kerajaan, malah ia turut dibangunkan oleh agensi-agensi swasta dan persendirian. Boleh dikatakan semua kerajaan negeri di seluruh Malaysia mempunyai institusi pengajian tahfiz sendiri, sementara hampir 1000 buah dibangunkan oleh agensi swasta dan persendirian.

Negeri Selangor yang mempunyai bilangan yang paling banyak sekali iaitu lebih dari 150 buah (Abd Rahman Abd Ghani etl, 2011).

Gelaran huffaz al-Quran merupakan suatu gelaran yang sangat tinggi darjatnya di sisi pandangan masyarakat dan begitu mulia di sisi Allah s.w.t. Namun umum mengetahui bahawa bukan suatu perkara yang mudah untuk memperoleh gelaran tersebut, kerana terdapat berbagai - bagai cubaan dan rintangan yang pasti akan dilalui oleh huffaz sebelum mencapai cita-cita tersebut.

Terdapat dua rintangan besar yang terpaksa mereka hadapi iaitu kesusahan semasa proses hafazan dan kesukaran menjaga hafazan. Berdasarkan dua rintangan tersebut maka kajian ini merasakan golongan yang ingin menghafaz al-Quran sangat perlu kepada satu kaedah atau metode hafazan yang efektif atau bersistematik agar mereka merasa mudah ketika menghafaz al-Quran, juga tidak menghadapi kesukaran untuk mengingati semua ayat al-Quran yang telah mereka hafaz.

Berdasarkan kajian Azmil Hashim (2010) terhadap penilaian pencapaian pelajar tahfiz di Darul Quran dan Maahad Tahfiz Al-Quran Negeri-Negeri (MTQN), menerusi dapatan ujian syafawi jelas menunjukkan bahawa pencapaian pelajar terhadap kelancaran hafazan al-Quran masih lemah. Menurut Abu Mazaaya (1993), pada asasnya setiap seorang penghafaz al-Quran itu memiliki suatu metode atau cara masing-masing ketika menghafaz al-Quran mengikut kesesuaian akalunya.

Oleh yang demikian setiap seorang hafiz perlu memilih cara yang lebih berkesan, singkat masanya dan kekal hafazannya. Ekoran daripada masalah inilah, penyelidikan ini dilakukan bagi mendapatkan satu kaedah yang boleh dijadikan panduan dan amalan bagi sesiapa sahaja yang ingin menghafaz al-Quran atau bergelar sebagai hafiz al-Quran.

Objektif dan Persoalan

Objektif kajian yang ingin dicapai oleh kajian ini adalah;

1. Menerangkan kaedah-kaedah yang digunakan ketika menghafaz al-Quran.
2. Mengenalpasti kaedah hafazan al-Quran yang selalu diamalkan oleh pelajar Darul Quran JAKIM.
3. Mengenalpasti kaedah pengulangan yang biasa diamalkan oleh pelajar Darul Quran JAKIM.

Persoalan kajian yang difikirkan sesuai dan bertujuan mencari jawapan bagi merealisasikan objektif kajian yang ingin dikaji adalah melihat kepada;

1. Apakah kaedah-kaedah yang digunakan ketika menghafaz al-Quran?
2. Apakah kaedah hafazan al-Quran yang selalu diamalkan oleh pelajar Darul Quran JAKIM?
3. Apakah kaedah pengulangan al-Quran yang biasa diamalkan oleh pelajar Darul Quran JAKIM?

Metodologi Kajian

Instrumen soal selidik digunakan untuk meninjau amalan kaedah hafazan yang digunakan di lokasi kajian. Satu set borang soal selidik telah dibina untuk mendapatkan maklumbalas daripada responden kajian.

Jenis soal selidik yang telah di bina oleh pengkaji merupakan soalan-soalan aneka pilihan dan skala likert yang akan memberikan gambaran kepada kaedah amalan hafazan dan permasalahan hafazan. Skala likert lima mata dengan kaedah skornya ialah Sangat Tidak Setuju (STS) dengan skor 1 mata, Tidak Setuju (TS) dengan skor 2 mata, Kurang Pasti (KP) dengan skor 3 mata, Setuju (S) dengan skor 4 mata

dan Sangat Setuju (SS) dengan skor 5 mata digunakan dalam kajian ini. Keseluruhan item soal selidik ialah 50 item yang mempunyai kesahan konstruk, kesahan kandungan dan kebolehpercayaan yang tinggi.

Populasi Dan Sampel

Kajian ini melibatkan seramai 100 orang pelajar Darul Quran JAKIM yang terdiri dari 50 orang pelajar lelaki dan 50 orang pelajar perempuan. Penyelidik akan memilih secara rawak responden yang akan menjawab soal selidik yang diedarkan. Responden-responden tersebut berusia antara 15 hingga lebih dari 21 tahun dan sedang mengikuti pengajian sama ada dalam tahun pertama, kedua atau ketiga (akhir) pengajian.

Proses Pengumpulan data

Semasa melakukan kajian penyelidikan, penyelidik perlu melalui beberapa prosuder supaya kajian yang dilakukan lebih sistematik dan tersusun. Semua data yang dikumpul akan diteliti satu persatu supaya hasil pengolahan serta penganalisan data menepati piawaian. Proses yang diambil untuk kajian ini ialah :

a. Langkah 1: Memilih lokasi kajian

Pengkaji telah memilih Darul Quran JAKIM yang terletak di Kuala Kubu Bharu, Selangor, sebagai lokasi kajian kerana ia merupakan sebuah intitusi milik kerajaan yang pertama ditubuhkan di Malaysia, selain telah melahirkan ramai huffaz yang Berjaya.

b. Langkah 2: Meminta kebenaran

Pengkaji meminta kebenaran secara bersemuka daripada pihak Darul Quran (DQ) JAKIM, Pengarah DQ dan pensyarah-pensyarah yang terlibat dan juga meminta kerjasama mereka sepanjang kajian ini dijalankan.

c. Langkah 3: Pemilihan sampel

Pemilihan sampel dilakukan terhadap pelajar- pelajar di peringkat sijil, diploma mahupun ijazah di lokasi terbabit. Seramai 100 orang pelajar yang akan di pilih sebagai responden yang terdiri dari 50 orang pelajar perempuan dan 50 orang pelajar lelaki yang dipilih secara rawak

d. Langkah 4: Menganalisis Data

Data soal-selidik pelajar akan dikumpul. Data yang diperolehi akan dianalisis menggunakan jadual taburan skor kekerapan untuk melihat cabaran hafazan dan tahap amalan kaedah hafazan.

Kaedah Penganalisan Data

Data yang diperolehi dianalisis dengan menggunakan SPSS Version 22.0 (*Statistical Package For The Social Science*) dan dinyatakan dalam bentuk min, dan sisihan piawai. Persembahan data-data akan dibuat dalam bentuk jadual dan jika bersesuaian akan dipersembahkan dalam bentuk graf. Pelaksanaan ujian statistik dengan menentukan aras signifikan terlebih dahulu dapat diselesaikan serentak oleh program perisian yang digunakan.

Penyelidik menghuraikan analisis deskriptif ini dengan menggunakan jadual interpretasi min tingkah laku afektif yang telah dirumuskan oleh Nunally (Cohen. 2000) seperti di Rajah 1 di bawah.

Interpretasi terhadap min disusun mengikut turutan menurun dari min yang paling tinggi hingga kepada min yang paling rendah.

Rajah 1: Interpretasi Min Dimensi Tingkah Laku Afektif

Skor min	Interpretasi
4.01-5.00	Tinggi
3.01-4.00	Sederhana Tinggi
2.01-3.00	Sederhana Rendah
1.01-2.00	Rendah

Sumber: Stufflebeam(Cohen. 2000) .

Latarbelakang Responden

Dapatan latar belakang responden meliputi jantina, umur dan tahun pengajian. Dapatan kajian ini dapat dilihat dalam jadual 1.

Jadual 1 : Latar Belakang Responden
Sumber: Soal Selidik Bahagian A, 2014.

Dari aspek jantina seramai 50 pelajar lelaki (50%) dan 50 pelajar perempuan (50%). Ini menunjukkan jumlah pelajar lelaki dan perempuan yang menjadi responden dalam kajian ini adalah sama dengan jumlah keseluruhan responden adalah 100 responden.

	Jenis	Bilangan	Peratus (%)
Jantina	Lelaki	50	50
	Perempuan	50	50
Umur	15-17 Tahun	5	5
	18-20 Tahun	89	89
	21 Tahun Ke Atas	6	6
Tahun Pengajian	Tahun 1	55	55
	Tahun 2	35	35
	Tahun 3	10	10

Dari aspek umur pula, responden yang berumur dalam lingkungan umur 15-17 tahun seramai 5 pelajar (5%), lingkungan umur 18-20 tahun seramai 89 pelajar (89%), manakala lingkungan umur 21 tahun ke atas seramai 6 pelajar (6%). Ini menunjukkan responden dalam kajian adalah dalam lingkungan umur 18 sehingga 20 tahun yang paling ramai dengan jumlah keseluruhan responden adalah 100 responden.

Seterusnya, dapatan responden dalam kajian menerusi aspek tahun pengajian pada tahun 1 adalah seramai 55 pelajar (55%), tahun pengajian pada tahun 2 adalah seramai 35 pelajar (35%), dan tahun pengajian pada tahun 3 adalah seramai 10 pelajar (10%). Dengan jumlah keseluruhan responden adalah 100 responden.

Amalan Kaedah Hafazan

Jadual-jadual berikut menunjukkan min, sisihan piawai dan interprestasi amalan kaedah hafazan pelajar Darul Quran. Sebanyak 22 item soal selidik yang diedarkan telah dianalisis untuk mengenalpasti amalan kaedah hafazan pelajar Darul Quran.

Jadual- jadual di bawah adalah hasil dapatan yang menunjukkan semua 22 item yang telah dipecahkan mengikut 8 tema amalan kaedah hafazan pelajar Darul Quran. Tema amalan kaedah talaqi dan musyafahah (Jadual 2), amalan kaedah takrir (Jadual 3), amalan kaedah tahsin (Jadual 4), amalan kaedah tafsiran dan menulis (Jadual 5), amalan kaedah chunking (Jadual 6), amalan kaedah minda fotografi (Jadual 7), amalan kaedah multimedia (Jadual 8), amalan adab menghafaz (Jadual 9), yang merupakan antara amalan- amalan kaedah hafazan pelajar Darul Quran.

Kaedah Talaqqi Dan Musyafahah

Jadual 2 : Amalan kaedah *talaqi* dan *musyafahah*

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C1	Guna sebuah mashaf al-Quran sahaja.	2	7	5	31	55	0.98	4.30	Tinggi
C8	Tasmi' ayat yang telah di hafaz .	2	3	6	38	51	0.87	4.33	Tinggi
C12	Guru memperdengarkan bacaan ayat-ayat yang dihafaz.	15	20	30	17	18	1.30	3.03	Sederhana Tinggi
	Min Keseluruhan						1.05	3.89	Sederhana Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 2, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah talaqi dan musyafahah dengan 3 item soalan dan mencatatkan interprestasi sederhana tinggi dengan keseluruhan min=3.89, s.p= 1.05. Item C1 mencatatkan interprestasi tinggi (min=3.89, s.p=1.05), item C8 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.33, s.p=0.87), dan item C12 mencatatkan interprestasi sederhana tinggi (min=3.03, s.p=1.30).

Kaedah Takrir

Jadual 3 : Amalan kaedah *takrir*.

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C4	Mengulang bacaan	2	1	5	41	51	0.80	4.38	Tinggi
C9	Mengulang hafazan bersama orang lain.	2	3	11	44	40	0.88	4.17	Tinggi
C10	Selalu membaca ayat yang dihafaz di dalam solat.	2	3	18	39	38	0.92	4.08	Tinggi
C19	Jadual hafazan dan pengulangan.	7	12	27	33	21	1.15	3.49	Sederhana Tinggi
	Min Keseluruhan						0.94	4.03	Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 3, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah takrir dengan 4 item soalan dan mencatatkan interprestasi tinggi dengan keseluruhan min=4.03, s.p= 0.94. Item C4 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.38, s.p=0.80), item C9 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.17, s.p=0.88), item C10 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.08, s.p=0.92), dan item C19 mencatatkan interprestasi sederhana tinggi (min=3.49, s.p=1.15).

Kaedah Tahsin

Jadual 4 : Amalan kaedah *tahsin*

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C16	Melancarkan ayat hafazan terlebih dahulu.	2	1	10	39	48	0.84	4.30	Tinggi
C13	memastikan terlebih dahulu baris, sifat huruf dan hukum tajwid setiap ayat yang hendak dihafaz.	1	7	9	42	41	0.92	4.15	Tinggi
Min Keseluruhan							0.88	4.23	Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 4, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah tahsin dengan 2 item soalan dan mencatatkan interprestasi tinggi dengan keseluruhan min=4.23, s.p= 0.88. Item C16 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.30, s.p=0.84), dan item C13 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.15, s.p=0.92).

Kaedah Tafsiran dan Menulis

Jadual 5 : Amalan kaedah tafsiran dan menulis

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C7	Kaedah menghafaz sebelum dan selepas bangun tidur.	5	10	27	32	26	1.12	3.64	Sederhana Tinggi
C14	Memahami maksud ayat sebelum menghafaz.	2	3	6	42	47	0.86	4.29	Tinggi
C18	Menulis ayat hafazan sebelum dan selepas menghafaznya.	21	16	39	15	9	1.20	2.75	Sederhana Rendah
Min Keseluruhan							1.06	3.56	Sederhana Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 5, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah tafsiran dan menulis dengan 3 item soalan dan mencatatkan interprestasi sederhana tinggi dengan keseluruhan min=3.56, s.p= 1.06. Item C7 mencatatkan interprestasi sederhana tinggi (min=3.46, s.p=1.12), item C14 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.29, s.p=0.86), dan item C18 mencatatkan interprestasi sederhana rendah (min=2.75, s.p=1.20).

Kaedah Chunking (Membahagi Dan Menentukan Ayat)

Jadual 6 : Amalan kaedah membahagi dan menentukan ayat

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C2	Kaedah membahagi-bahagikan Ayat	1	7	16	40	36	0.94	4.03	Tinggi
C15	Menetapkan kadar ayat hafazan.	2	5	12	38	43	0.95	4.15	Tinggi
Min Keseluruhan							0.95	4.09	Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 6, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah chunking dengan 2 item soalan dan mencatatkan interprestasi tinggi dengan keseluruhan min=4.09, s.p= 0.95. Item C2 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.03, s.p=0.94), dan item C15 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.15, s.p=0.95).

Kaedah Minda Fotografi

Jadual 7: Amalan kaedah minda fotografi

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C3	Kaedah minda fotografi	3	4	15	42	36	0.97	4.04	Tinggi
C17	Menggambarkan ayat yang hendak dihafaz dalam ingatan.	4	3	6	47	40	0.96	4.16	Tinggi
Min Keseluruhan							0.96	4.10	Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 7, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah minda fotografi dengan 2 item soalan dan mencatatkan interprestasi tinggi dengan keseluruhan min=4.10, s.p= 0.96. Item C3 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.04, s.p=0.97), dan item C17 mencatatkan interprestasi tinggi (min=4.16, s.p=0.96).

Kaedah Multimedia

Jadual 8 : Amalan kaedah multimedia

Bil.	Item	STS (%)	TS (%)	TP (%)	S (%)	SS (%)	S.P	Min	Interprestasi
C5	Kaedah mendengar kaset dan CD.	2	13	21	44	20	1.01	3.67	Sederhana Tinggi
C6	Kaedah merakam suara.	10	17	31	28	14	1.17	3.19	Sederhana Tinggi
Min Keseluruhan							1.09	3.43	Sederhana Tinggi

Sumber: Soal Selidik Bahagian C, 2014.

Berdasarkan jadual 8, adalah item- item yang berkaitan tema amalan kaedah multimedia dengan 2 item soalan dan mencatatkan interpretasi sederhana tinggi dengan keseluruhan min=3.43, s.p= 1.09. Item C5 mencatatkan interpretasi sederhana tinggi (min=3.67, s.p=1.01), dan item C6 mencatatkan interpretasi sederhana tinggi (min=3.19, s.p=1.17).

Kesimpulan

Secara keseluruhannya, hasil kajian ini menunjukkan bahawa pelajar-pelajar Darul Quran menggunakan kaedah hafazan hampir sama dan majoritinya menggunakan kaedah talaqi dan musyafahah, kaedah kelancaran dan kaedah potongan ayat, dan beberapa kaedah hafazan yang lain. Sebagai remaja, pelajar-pelajar aliran tahfiz ini juga sedikit sebanyak menghadapi masalah perhubungan peribadi dan personaliti, masalah dalam interaksi sosial dan masalah yang berkaitan dengan persahabatan seperti juga masalah-masalah yang dihadapi oleh remaja-remaja lain, selain mempunyai masalah yang melibatkan dalaman dan luaran. Sebagai kesimpulannya, pelajar-pelajar institut tahfiz ini bimbang dan perihatin tentang kaedah-kaedah yang digunakan untuk menghafaz serta faktor- faktor persekitaran samada yang membantu atau yang membantutkan proses hafazan mereka, sebab itu mereka menggunakan kaedah yang pelbagai dan mereka juga cuba untuk menyelesaikan masalah dengan sendiri. Pelajar-pelajar ini sebenarnya adalah golongan yang hebat kerana mempelajari dua bidang ilmu iaitu agama (al-Quran) dan akademik dalam satu masa, keadaan ini sukar untuk dilakukan oleh kebanyakan orang dan ianya perlu diteruskan dan diperkembangkan lagi. Namun, sekiranya pelajar- pelajar ini tidak dibentuk dan dibimbing dengan baik dibimbangi prestasi hafazan mereka akan terjejas dan akan menampakkan kelemahan dan keburukan terhadap golongan huffaz.

Rujukan

- Al-Qur'an Al-Karim Rasm Uthmani.
- Abd Rahman Abd Ghani (2011), *Pengurusan Institusi Tahfiz Persendirian Di Negeri Selangor*. Laporan Penyelidikan Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.
- Abdul Hafiz Abdullah (2003), *Keberkesanan Kaedah Hafazan Di Pusat Tahfiz*. Laporan Penyelidikan Universiti Teknologi Malaysia Skudai Johor.
- Abdul Hafiz Abdullah (2005), *Sistem Pembelajaran Dan Kaedah Hafazan Al-Quran Yang Efektif: Suatu Kajian Di Kuala Lumpur Dan Terengganu*. Laporan Penyelidikan Universiti Teknologi Malaysia Skudai Johor.
- Abu Zakariyya Yahya al-Nawawi (1993), *Sahih Muslim Bi Syarh al-Nawawi*. Beirut: Mu'assasah Qurtubah.
- Azmil Hashim (2010), *Penilaian Terhadap Pencapaian Pelajar Tahfiz di Darul Quran dan Maahad Tahfiz Al-Quran Negeri-Negeri (MTQN)*. Laporan Penyelidikan Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Azmil Hashim, Ab Halim Tamuri (2013), *Persepsi Pelajar Terhadap Pembelajaran Tahfiz Di Malaysia*. Jurnal Of Islamic And Arabic Education 4(2) 2013, 1-10.
- Abd Aziz Abd Rauf Lc. (1994). *Kiat Sukses Menjadi Hafiz Quran Da'iyah*. Jakarta: Insan Qur'ani Press.
- Al-Bukhari, Muhammad bin Ismail. (1379H). *Sahih Bukhari Bi Syarh Fath al-Bari*. Beirut: Dar al-Fikr. Hadis No. 4953. Jld 8.T.t
- Abd. Al-Rab Nuwabuddin. (1991). *Metode Praktis Hafal Al-Quran*. Jakarta: Firdaus
- Abdul Halim El-Muhammady. (1991). *Pendidikan Islam, Falsafah Disiplin Dan Peranan Pendidik*. Kuala Lumpur: Dewan Pustaka Salam.
- Abdul Halim. (1980). *Method Pengajian Al-Qur'an*. Universiti Kebangsaan Malaysia. Seminar Pengajian Al- Quran Anjuran Kerajaan Negeri Kelantan.
- Abdurrahman Saleh Abdullah. (1994). Terj: Prof H. M Arifin dan Dr.Zainuddin. *Teori-Teori Pendidikan Berdasarkan Al-Qu'ran*.
- Anifrizza. (2003). *Pelaksanaan Pengajaran Al-Qur'an Dengan Metode Tartil: Satu Kajian Di Sekolah Rendah Bandar Padang*. Laporan Skripsi Sarjana: Sekolah Tinggi Agama Islam Negeri (STAIN) Batu Sangkar.
- As- Saboony, Muhammad Ali.(1985). *At-Tibyan Fi 'Ulum Al-Qur'an*.Beirut : 'Alam Al-Kutub.

- Azmil Hashim, Ab. Halim Tamuri dan Misnan Jemali. (2003). *Latar Belakang Guru Tahfiz Dan Amalan Kaedah Pengajaran Tahfiz Al-Qur'an Di Malaysia*. The Online Journal of Islamic Education. January 2013, Vol. 1 Issue 1. <http://ejournal.um.edu.my/publish/O-jIE/>
- Hayatul Chairi (2007). *Pengajaran Al-Qur'an Dengan Metode Tartil: Satu Tinjauan Terhadap Satu Buah Taman Pendidikan Seni Al-Qur'an Nur Khairat Di Bandar Padang*.
- Jamaluddin Riduan. (2000). *Kaedah Pengajaran Dan Pembelajaran Al-Qur'an*. Kuala Lumpur: Pustaka Salam.
- Manna' Khalil Al-Qattan. (Dr. Mudzakir, terj). 2006. *Studi Ilmu-Ilmu Qur'an*. Bogor: Pustaka Litera Nusa.
- Mohd Yusof Ahmad. (2000). *Sejarah Dan Kaedah Pendidikan Al-Qur'an*. Universiti Malaya: Kuala Lumpur.
- Mohd Najib Abdul Ghaffar (1999), *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Zainul Arifien Bin Mohd.(2006). *Kaedah Pembelajaran Tajwid Dan Hafazan Al-Qur'an*. Fakulti Pendidikan: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sheikh Abdullah Basmeih. (2010). *Tafsir Pimpinan Ar-Rahman. kepada pengertian al-Qur'an 30 Juzu'*. Mushaf Malaysia Rasm Uthmani. Dar Al-Kitab: Malaysia.
- Surur Shihabuddin An-Nadwi.(2010). *Ilmu Tajwid: Menurut Riwayat Hafz 'An Asim Melalui Toriq Asy-Syatibiyyah*. Pustaka Salam.
- Yusof Qardhawi. (1999). *Berinteraksi Dengan Al-Qur'an*. Jakarta: Gema Insani.